

Місцеве самоврядування В Україні та світі. Цікаві факти

USAID | УКРАЇНА
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Фонд Східна Європа
East Europe Foundation

Місцеве самоврядування в Україні та світі. Цікаві факти / Загальна редакція та упорядкування – Парасюк І.Л., Телешова Ю.В. – К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2016 – 15 с.

З кінця 2013 року Фонд Східна Європа почав впроваджувати в Україні проект USAID (Агентства США з міжнародного розвитку) – Програму «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

Головною метою Програми «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво» є сприяння становленню підзвітного, відповідального і демократичного представницького органу – Парламенту України – шляхом:

1. Сприяння народним депутатам України у їх зусиллях із налагодження ефективної системи співпраці з виборцями і підвищення якості виконання їх представницьких повноважень;
2. Сприяння поширенню ініціатив громадянської освіти і моніторингу за діяльністю як Верховної Ради України так і народних депутатів України з метою покращення їх підзвітності виборцям;
3. Сприяння становленню незалежної законодавчої гілки влади у системі органів державної влади України шляхом підвищення ефективності чинних парламентських процедур.

Завданнями проекту є:

- Більш ефективне залучення громадян до законодавчого процесу;
- Розширення участі громадян у моніторингові роботи єдиного законодавчого органу держави;
- Посилення ефективності незалежного парламентського контролю за виконавчою владою.

Це видання здійснено за підтримки Відділу демократії і врядування Місії USAID в Україні, Молдові, Білорусі відповідно до умов угоди No.AID-121-A-14-00001 (Програма «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво»).

Думки і твердження, висловлені у публікація, відображають особисту позицію авторів і можуть не співпадати з позицією USAID, Програми РАДА та Фонду Східна Європа.

Електронну версію цього видання розміщено на веб-сайті Програми «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво» – www.radaprogram.org

Колектив упорядників та редакторів висловлює щирю вдячність колегам з Європейського інформаційно-дослідницького центру за допомогу в підготовці деяких інформаційних матеріалів для цього видання.

© Програма «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво»,
2016
УКРАЇНА
ФОНД СХІДНА ЄВРОПА

Місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села, селища, міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення.

Конституція України

Місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення.

Європейська хартія місцевого самоврядування

- Про значну увагу світової спільноти до питань, пов'язаних з місцевим самоврядуванням, свідчить той факт, що одна з цілей сталого розвитку ООН на 2016-2030 роки присвячена проблематиці розвитку громад.
- **Ціль №11** полягає у забезпеченні відкритості, безпеки, життєстійкості та екологічної стійкості міст і населених пунктів.

Малюнок 1. Цілі сталого розвитку 2016-2030

Джерело: United Nations Ukraine

Важливі дати в історії українського самоврядування:

1356

Самоврядування в Україні веде свій початок від Магдебурзького права. Першим українським містом, яке у 1356 році отримало конфірмацію Магдебурзького права від галицького князя Болеслава-Юрія, було місто Львів. Згодом, у 1374 році Магдебурзьке право отримав Кам'янець-Подільський.

1990

Закон України «Про місцеві ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» від 7 грудня 1990 року.

1992

Закон України «Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» від 26 березня 1992 року.

Рішення про створення першої в Україні асоціації органів місцевого самоврядування, Асоціації міст України (АМУ).

Створено Українську асоціацію місцевих та регіональних влад.

1996

Верховна Рада України прийняла Конституцію України – самоврядування отримало конституційний статус.

Від імені України підписано Європейську хартію місцевого самоврядування (м. Страсбург, Франція).

1997

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року.

Європейська хартія місцевого самоврядування ратифікована Верховною Радою України.

2000

Указом Президента України від 25 листопада 2000 року №1250/2000 «Про День місцевого самоврядування» встановлено це свято.

2002

Підписано Хартію та Установчу угоду Конгресу місцевих та регіональних влад України.

2009

Міністерство юстиції України зареєструвало Всеукраїнську асоціацію сільських та селищних рад.

2010

Українська асоціації місцевих та регіональних влад перейменована на Всеукраїнську асоціацію органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад».

2014

Кабінет Міністрів України прийнявши розпорядження «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01 квітня 2014 року № 333-р започаткував всеосяжну реформу.

Верховна Рада України прийняла Закон України «Про співробітництво територіальних громад».

2015

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 1997 р. встановив наступне поняття місцевого самоврядування: це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України¹. Цей Закон також визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування в Україні у цифрах і фактах:

- Поняття «місцеве самоврядування» в Україні з'явилося як юридичний термін в 1990 році.
- День місцевого самоврядування встановлено Указом Президента України від 25 листопада 2000 року і відзначається він щорічно 7 грудня.
- Найбільше депутатів (12) у процентному відношенні до числа жителів (89 осіб) було зафіксовано в одній з громад Івано-Франківської області (Посіцька сільрада Тисменицького району). Якщо до їх числа додати сільського голову та двох працівників сільради – виходить, що більше, ніж кожен шостий мешканець має пряме відношення до органів місцевого самоврядування.
- В Україні (до початку реформи децентралізації) було 458 міських рад, 783 селищні ради, 10 279 сільських рад. Середньо статистично, на одну сільську раду в середньому припадало три сільських населених пункти, по 370 осіб населення та 47 кв. км території. У 1990 році на одну сільську раду у середньому припадало 1,9 тис. осіб постійного сільського населення.
- Станом на початок 2015 року в 9478 сільських територіальних громадах України (92%) мешкало менше 3 000 жителів. В 4809 сільських територіальних громадах (47 %) – менше 1000 жителів
- Міські, сільські та селищні голови вперше обирались на виборах у березні 1998 року.
- За результатами виборів до місцевих рад 2006 року залишилися не представленими в обласних радах: у Волинській – 4 райони, Черкаській – 7 районів, Херсонській – 9 районів. При цьому місто було Херсон представлене понад 72% мандатів в обласній раді.
- Планується, що в 2017 року в Україні буде щонайменше 367 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Станом на 7 грудня 2016 року в Україні налічується 184 ОТГ. У 2016 році відбудуться вибори, відповідно: 11 грудня – в 41 та, 18 грудня – у 143 громадах.

¹ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»

На міжнародному рівні основні принципи місцевого самоврядування визначають такі документи:

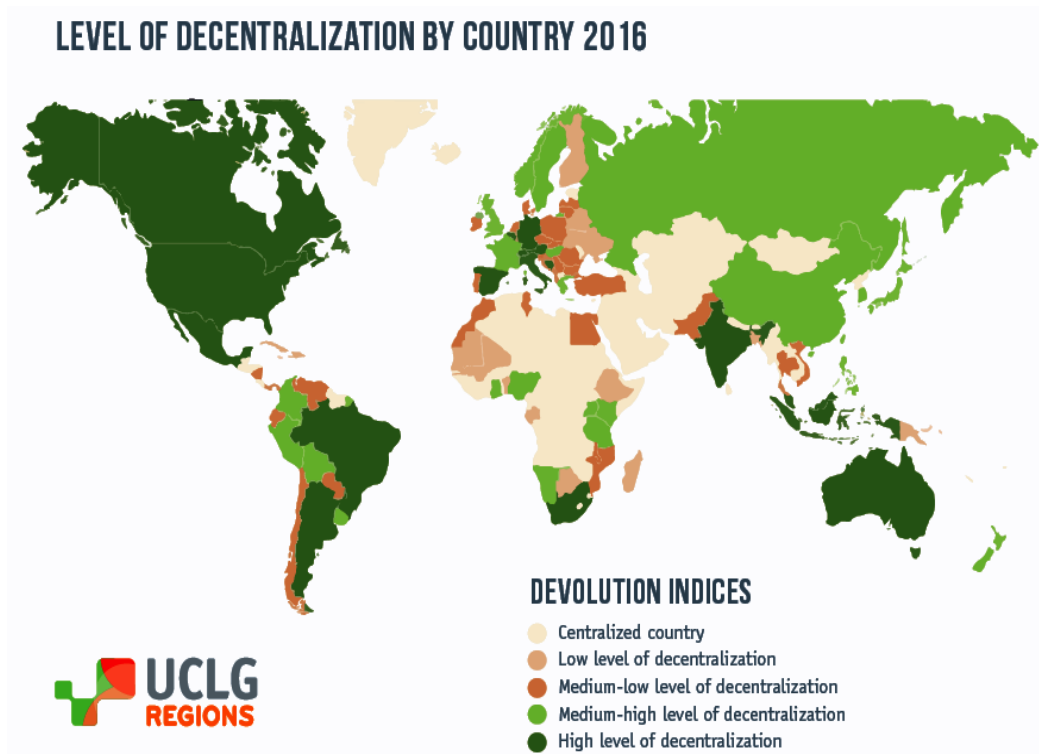

**Європейська хартія
місцевого самоврядування**
(1985 рік)

**Всесвітня Декларація
місцевого самоврядування**
(1985 рік)

Наявність місцевого самоврядування та рівень децентралізації є ключовими ознаками демократичної держави. На світовому рівні найбільшою організацією місцевого самоврядування є – **Об'єднані міста та місцеві органи влади (United Cities and Local Governments (UCLG))**². UCLG має своїх представників в семи регіонах світу: Африці (UCLG Africa), Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, (UCLG-ASPAC), Європі (CEMR), Євразії (UCLG EuroAsia), Близькому Сході та Західній Азії (UCLG MEWA), Латинській Америці (FLACMA) та Північній Америці (UCLG North America). Штаб-квартира організації розташована в Барселоні, а її місія полягає в тому, щоб виступати єдиним голосом і світовим захисником демократичного місцевого самоврядування, просувати свої цінності, цілі та інтереси шляхом співпраці між місцевими органами влади і в рамках більш широкого міжнародного співтовариства.

Малюнок 2. Рівень децентралізації країн світу, 2016
Джерело: United Cities and Local Governments (UCLG)³

² United Cities and Local Governments (UCLG) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uclg.org/en/organisation/about>.

³ Forum of regions, United Cities and Local Governments (UCLG) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uclg.org/en/organisation/about>.

Класифікація основних обов'язків місцевих органів влади по всьому світу відповідно до UCLG⁴:

ПОСЛУГИ:

постачання води, збір стічних вод та твердих відходів, громадський транспорт, вуличне освітлення, прибирання вулиць, ринки та громадські місця, громадські туалети, боротьба із забрудненням, деякі аспекти догляду за дітьми та шкільної освіти, бібліотеки та культурні заходи, деякі форми надання соціального забезпечення (як правило, спільно з вищими органами), пожежні служби та реагування на надзвичайні ситуації (як правило, спільно з вищими органами влади), реєстрація народжень і смертей, моніторинг інфекційних захворювань, кладовища, а також, у багатьох країнах, охорона здоров'я, освіта, забезпечення житлом і підтримка порядку.

ІНФРАСТРУКТУРА:

водопровідна мережа, каналізація, системи поверхневого водовідведення, місцеві дороги, пішохідні доріжки, мости, сміттєзвалища, очищення стічних вод, автовокзали, парки, площі, спортивні спорудження, громадські місця.

БУДІВЛІ:

будівельні норми і правила, керівництво технічною експлуатацією громадських будівель, правила оренди житла.

МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ:

управління землекористуванням та застосування правил землекористування, плани на розширення інфраструктури.

ІНШІ:

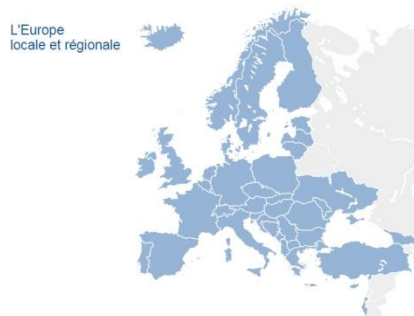
місцевий економічний розвиток, туризм.

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

⁴ BASIC SERVICES FOR ALL IN AN URBANIZING WORLD, Third Global Report of United Cities and Local Governments on Local Democracy and Decentralization, GOLD III Executive Summary [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.uclg.org/sites/default/files/re_gold_eng.pdf.

На регіональному рівні найбільшою організацією, яка представляє інтереси європейських місцевих органів влади і їх об'єднань в більш ніж 40 країнах, є **Рада Європейських Муніципалітетів та Регіонів** (The Council of European Municipalities and Regions (CEMR)⁵. Члени CEMR – національні асоціації місцевих та регіональних урядів, до складу яких входять члени муніципалітетів, міст і регіонів у їхній країні.

Місцеве самоврядування в Європі у цифрах і фактах:

- **Рада Європейських Муніципалітетів та Регіонів** поєднує 41 країну, 150 000 місцевих і регіональних урядів та налічує 60 років досвіду.
- В Європі – 60 національних асоціацій, **147 891** муніципальних утворень і міст, **1 468** провінцій і районів, **337** регіонів.
- В Європі є **40 000** побратимських зв'язків.
- Європейці живуть: **41%** в міських районах, **35%** в змішаних районах, **23%** в сільській місцевості.
- Більше ніж **17 млн працівників** працює в місцевих та регіональних органах державного управління.
- **40% європейських фондів** інвестуються в місцеві та регіональні органи влади.

Міжнародні акти, що мали найбільший вплив на розвиток громад

1980 р. – Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або владами.

1983 р. – Європейська хартія регіонального/просторового планування. (Торремолінська хартія).

1985 р. – Європейська хартія місцевого самоврядування, прийнята Радою Європи.

1987 р. – Міжнародна хартія про охорону історичних міст (Вашингтонська хартія).

1992 р. – Європейська хартія міст.

1994 р. – Ольборзька хартія «Міста Європи на шляху до сталого розвитку».

2008 р. – Європейська хартія міст II. (Маніфест нової урбаністики).

---

⁵ The Council of European Municipalities and Regions (CEMR) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ccre.org>.

Число субнаціональних урядів⁶

Країна ⁷	Місцеві	Субрегіональні	Регіональні
Австрія	2354		9
Бельгія	589	10	6
Болгарія	264		
Кіпр	524		
Чехія	6253		14
Данія	98		5
Естонія	226		
Фінляндія	320		1
Франція	36786	101	26
Німеччина	11252	295	16
Греція	325		13
Угорщина	3175	19	
Ірландія	80	34	10
Італія	8092	110	20
Латвія	119		
Литва	60		
Люксембург	106		
Мальта	68		5
Нідерланди	408		12
Польща	2479	380	16
Португалія	308		2
Румунія	3181	41	
Словаччина	3028		8
Словенія	211		
Іспанія	8167		19
Швеція	290		20
Великобританія	433		
Разом ЄС 27	89196	990	203

⁶ Factsheets, A figure-based portrait of local and regional Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/FINAL_CEMR_factsheets_2013_EN.pdf.

⁷ В Болгарії, Литві, на Мальті, Португалії, Румунії, Великобританії існують структурні субмуніципальні рівні (громади, населені пункти, місцевості).

Субнаціональні витрати державного сектора деяких країн-членів ЄС⁸

Країна	Млрд., €	% від ВВП	% державних витрат
Австрія	51,1	17	33,6
<i>Місцевий сектор окремо</i>	23,3	7,8	17,2
Бельгія	82,1	22,2	41,7
<i>Місцевий сектор окремо</i>	26,0	7,0	13,2
Німеччина	537,1	20,7	45,7
<i>Місцевий сектор окремо</i>	202,1	7,8	21,0
Іспанія	261,5	24,6	54,5
<i>Місцевий сектор окремо</i>	72,9	6,9	40,8
Болгарія	2,6	6,7	18,8
Чеська Республіка	17,7	11,4	26,4
Естонія	1,5	9,7	25,3
Франція	234,4	11,7	21,0
Польща	52,3	14,1	32,5
Великобританія	231,2	13,2	27,2
Разом ЄС 27	2109,8	16,7	34,0

Субнаціональні доходи державного сектора деяких країн-членів ЄС⁹

Країна	Млрд., €	% від ВВП	% державних доходів
Австрія	50,3	16,7	34,8
<i>Місцевий сектор окремо</i>	23,2	7,7	16,1
Бельгія	81,1	21,9	44,4
<i>Місцевий сектор окремо</i>	25,8	7,0	14,1
Німеччина	527,8	20,4	45,7
<i>Місцевий сектор окремо</i>	204,1	7,9	17,7
Іспанія	198,5	18,7	52,3
<i>Місцевий сектор окремо</i>	63,9	6,0	16,8
Болгарія	2,6	6,7	19,8
Чеська Республіка	17,2	11,0	27,6
Естонія	1,6	9,8	24,9
Франція	233,5	11,7	23,0
Польща	49,7	13,4	34,9
Великобританія	229,7	13,1	32,3
Разом ЄС 27	2019,7	16,0	35,7

⁸ Factsheets, A figure-based portrait of local and regional Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/FINAL_CEMR_factsheets_2013_EN.pdf.

⁹ Те саме

Цікаві факти про місцеве самоврядування у Великій Британії:¹⁰

- У Британії існує п'ять типів місцевих органів влади та адміністративних одиниць:

РАДА ГРАФСТВА

Охоплює все графство та надає 80% послуг в цих областях, в тому числі дитячі послуги та соціальну допомогу для дорослих;

РАЙОННА РАДА

Покриває меншу площу, надаючи послуги місцевого характеру (забезпечення житлом, місцеве планування, відходи і відпочинок, за виключенням послуг дітям та соціальної допомоги дорослим);

УНІТАРНА ВЛАДА (ОБ'ЄДНАНА)

Рівень місцевого самоврядування, що відповідає за надання всіх місцевих послуг;

ЛОНДОНСЬКІ РАЙОНИ

Кожен з 32 районів міста є унітарним органом влади;

СТОЛИЧНІ РАЙОНИ

Фактично унітарна влада, назва є пережитком минулих організаційних заходів.

- У деяких районах Англії місцеве самоврядування ділиться між **радою графства** (верхній рівень) та **районною радою** (нижній рівень), які відповідають за різні послуги. В інших областях існує єдина унітарна влада (орган самоврядування базового рівня). У Шотландії, Уельсі та Північній Ірландії немає верхнього і нижнього рівня рад, тільки унітарна влада.
- У Великій Британії функціонує **217 рад** обох рівнів, з них в Англії – **152**, в Уельсі – **22**, в Шотландії – **32**, в Північній Ірландії – **11**. **Членами рад є 21 050 осіб** (виключаючи округ (parish), членів ради міста і спільноти), з них в Англії – **18 100 осіб**, в Уельсі – **1264**, в Шотландії – **1223**, в Північній Ірландії – **462**.
- **£ 95,4 млрд** – заплановані витрати місцевих органів влади в Англії на 2015-2016 рр.
- **Місцеве самоврядування в Англії і Уельсі фінансується за рахунок грантів від центрального уряду** (близько 54%). Рахунки місцевого уряду складають близько чверті всіх державних витрат у Великій Британії (22%).
- **1,5 млн осіб** працює в органах місцевого самоврядування в Англії.
- Найбільшу місцеву раду має Бірмінгем за чисельністю населення в 1 101 360 осіб, а найменшу - Західний Сомерсет за чисельністю населення в 34 222 мешканців.
- У Лондоні з 1986 до 2000 року не було міської ради і адміністрації. Тоді самоврядування здійснювали 32 окружні ради.

¹⁰ Local Government Facts and Figures [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lgiu.org.uk/local-government-facts-and-figures/>.

Місцеве самоврядування у Франції:

Право місцевого самоврядування у Франції на законодавчому рівні було зафіксовано ще 17 грудня 1789 року.

Причому, уже в той час, повноваження місцевого самоврядування поділялись на власні та делеговані. До власної компетенції відносили питання встановлення та оплати місцевих видатків, які мали бути покриті з громадського майна; керівництва та виконання публічних робіт, які належали до повноважень громади; управління громадськими закладами, що утримувалися з громадських коштів; охорони здоров'я, дотримання чистоти, безпеки і спокою на вулицях, площах та в будинках. У якості делегованих визначались наступні повноваження: розподіл податків з доходів громадян, стягнення цих податків; перерахування частини цих податків до окружних та департаментних кас; безпосереднє керівництво публічними роботами громади; безпосереднє управління комунальними будинками; нагляд та діяльність по збереженню публічного майна; безпосередній нагляд над ремонтом і реконструкційними роботами біля церков, парафіальних та інших конфесійних будов.

Всього у Франції 36 658 комун з яких 129 на заморських територіях. Середня кількість населення громади - 380 осіб. Найменшою комуну (громадою) Франції є Rochefourchat в якій мешкає лише одна особа. В шести комунах не має жодного мешканця.

Рівні міжгромадних структур Франції:

Особливості місцевого самоврядування в інших країнах:

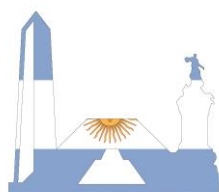
Сполучені Штати Америки:

у США паралельно існує принаймні п'ять моделей (форм) місцевого самоврядування.

Південна Корея:

до 1995 року в країні взагалі не було самоврядування.

Аргентина:

Найбільш масштабним проектом, започаткованим рішенням міської ради, яке має понад 100 років можна вважати рішення міської ради Буенос-Айресу про будівництво міського метрополітену. У 1909 році міська рада Буенос-Айреса підписала контракт з Англо-Аргентинською трамвайною компанією (СТАА) про спорудження і експлуатацію впродовж 80 років трьох ліній метро. Відкриття руху між першими станціями відбулось 1 грудня 1913 року.

Японія:

В Японії є Міністерство у справах місцевого самоврядування, а міста з населенням понад 1 млн жителів мають «внутрішньоміські» райони, але в цих районах самоврядування відсутнє, бо глави їхніх виконавчих органів призначаються мерами міст. У раді префектури (регіону) може бути максимум 120 депутатів, у містах і селах від 12 до 30. 13 міст мають особливий статус і фактично є агломераціями. В Японії також діє трирічний цикл ротації, коли кожного року у квітні працівники місцевих рад та деякі державні службовці переходять працювати на нове місце роботи в межах департаментів організацій, де вони працюють.

Гендерний баланс в органах місцевої влади на світовому та європейському рівні¹¹:

У 2013 році відповідно до досліджень CEMR середня частка жінок-мерів у 24 країнах-членах ЄС складала 12%. Найбільшим відсоток жінок-мерів був у Швеції, а найнижчим (менше за 5%) – в Румунії, Греції та на Кіпрі.

Швеція

31%

жінок-мерів

Румунія

5%

жінок-мерів

Греція

2%

жінок-мерів

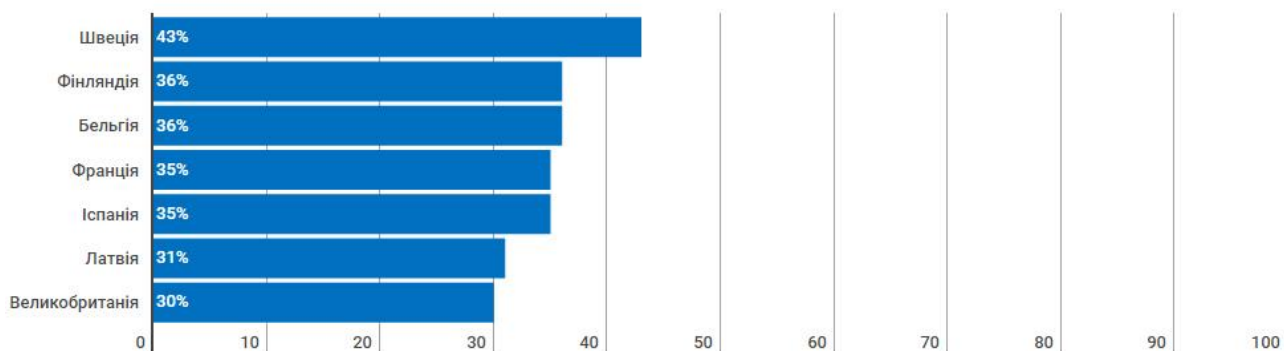
Кіпр

0%

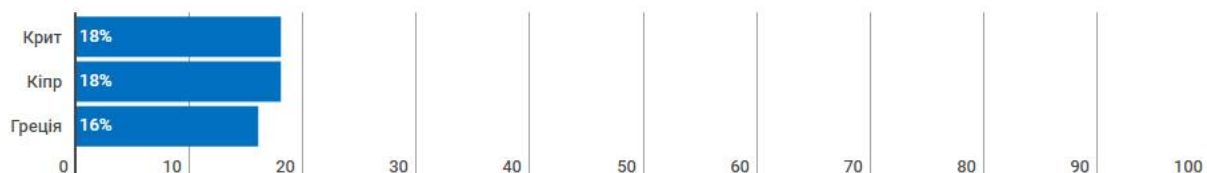
жінок-мерів

Середня частка жінок, обраних до органів муніципальних рад, дорівнювала 26,8%.

Країни з найбільшою часткою жінок у складі органів муніципальних рад:

Найнижчою була частка жінок в складі органів муніципальних рад на Криті, Кіпрі та в Греції:

¹¹ WOMEN, LEADERSHIP AND DEVELOPMENT FROM SDG 5 TO HABITAT III [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.uclg.org/sites/default/files/women_paris_2015-_eng-web_0.pdf.

- Муніципалітет **Еттербеєк (Бельгія)** забезпечує «**Службу рівності жінок і чоловіків**», що відповідає за реалізацію політики гендерної рівності в муніципалітеті, особлива увага приділяється питанню запобігання насильства за ознакою статі.
- **Управління у справах жінок** в місті **Ібіца (Іспанія)** є державною службою під керівництвом Департаменту Спорту, Молоді та Політики Рівності міської ради міста Ібіца. Управління було створено з метою забезпечення відкритого простору для обміну між населенням, працівниками, що працюють в сфері соціального обслуговування, асоціацій, державних служб, приватних компаній. **Метою управління** є сприяння активній участі жінок у житті міста.
- **Регіональна Рада Вермланд (Швеція)** розробила «**Стратегічну групу з гендерної рівності**», яка складається з 8 співробітників і систематично координує загальну роботу по забезпеченню гендерної рівності в раді регіону.
- В **Італії** на основі статистичних даних, розділених за ознакою статі, **декілька муніципалітетів та провінцій** (наприклад, муніципалітет Castel del Piano) розробили «**гендерний аудит**» для підтримки реалізації місцевої та регіональної політики **гендерної рівності**. Використовуючи дані, що розділені за ознакою статі, муніципалітети мають змогу виявити потреби різних груп населення та визначити, як місцеві адміністрації реагують на ці потреби та як добре місцеві та регіональні органи влади досягають завдань, що стосуються **гендерної рівності**.
- Ґрунтуючись на результатах дослідження, основою якого є аналіз почуття безпеки жінок і чоловіків в громадських місцях, **муніципалітет Кальмар (Швеція)** розробив нову систему «**нічні зупинки**» для автобусів. Цей новий підхід дозволяє пасажиром вийти з автобуса там, де б вони хотіли. Це зменшує дистанцію, яку пасажир повинен пройти від автобусної зупинки до їхнього дому та підвищує загальне відчуття безпеки серед громадян.

---

¹² The situation of gender equality at local and regional level in Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/CEMR_Situation_of_gender_equality_at_local_and_regional_level_in_Europe_Final_report_2015_EN.pdf.

USAID | УКРАЇНА
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Фонд Східна Європа
East Europe Foundation